

Nyhetsbrev från Bryssel

Nyhetsbrev 3 2018

EU-enheten vid Ålands landskapsregering
informerar om vad som händer på EU-nivå.

EU-krönikan

När ni får det här nyhetsbrevet i inkorgen har jag precis gått på föräldraledighet. Medan lagstiftningsapparaten inom EU:s institutioner obönhörligen rullar vidare tar jag mig nu an utmaningar som belgisk familjeadministration och att hitta alla bebissaker i källaren. Under tiden kommer Andrea Etzell fungera som vikarierande EU-rådgivare för landskapsregeringen och kommer även hålla detta nyhetsbrev vid liv.

Under försommaren ska kommissionen presentera förslag till lagstiftning i snabb takt. Slutet av maj är deadline för EU:s initiativtagande institution att lägga fram förslag till direktiv, förordningar eller icke-bindande initiativ med möjlighet att behandlas inom denna mandatperiod. Om ett år är europaparlamentet tomt på ledamöter som då befinner sig i sina valkretsar för att kampanja inför valet i slutet av maj 2019. Efter valet är det nytillträdde europaparlamentets första uppgift att formellt utse en ny kommission. Av erfarenhet vet vi att det brukar dra ut på tiden, så dagens kommissionärer kan räkna med att behålla jobben till november nästa år. Däremot har deras politiska mandat löpt ut, och de kommer huvudsakligen hålla pågående förhandlingar vid liv istället för att dra upp nya ideologiska riktlinjer.

Vad finns då i kommissionärernas skrivbordslådor? Större frågor som EU:s kapitalmarknad, gemensamma obligationer och översyn av marknadskrafterna inom elektronisk kommunikation kommer med säkerhet leda till svåra förhandlingar mellan medlemsländerna. Ett tredje klimat- och transportpaket kommer troligen omfatta regler om koldioxidutsläpp både för lastbilar och fartyg. Det sistnämnda innebär förhoppningsvis en likriktning mellan EU:s och FN:s regelverk för rederiernas övervakning och rapportering av fartygens koldioxidutsläpp. Idag ser regelverket inte likadant ut vilken gör efterlevnaden svår. Den stora frågan är EU:s kommande långtidsbudget, som vi skrivit om i tidigare nyhetsbrev. Ett första förslag väntas komma i början av maj där kommissionens politiska prioriteringar presenteras. Troligen finns där förslag om egna medel, det vill säga att EU:s institutioner genom t.ex. skatt på inkomst från de digitala jättarnas verksamhet i EU kan bekosta nya initiativ utan att behöva få finansiering från medlemsländerna. Något medlemsländerna har splittrad inställning till. Under maj och juni presenteras sedan de sektoriella fonderna, där finansiering för bl.a. jordbruk, fiske, social sammanhållning, utbildning, forskning, migration och militär samverkan ska dela på de pengar som blir över efter att Storbritannien lämnat EU.

När jag är tillbaka på kontoret i januari nästa år kommer alla de här, och ytterligare några, frågor ligga på europaparlamentets och medlemsländernas förhandlingsbord. Vad vi hinner bli färdiga med innan valet 2019 blir spännande att se.

Ett tillfälligt tack för mig, och på återhörande!

Julia Lindholm, landskapsregerings EU-rådgivare i Bryssel

På gång i Bryssel

EU:s implementering av de globala hållbarhetsmålen

I september 2015 antog FN:s generalförsamling Agenda 2030. Agendan innehåller 17 globala mål för hållbar social, ekonomisk och miljömässig utveckling som bör nås år 2030. Liksom de 193 länder som antagit hållbarhetsmålen måste även EU:s institutioner uppfylla målen vilket bör göras genom att anpassa EU-lagstiftning och budget. Arbetet med Agenda 2030 är nu i startgroparna inom EU:s institutioner. I rådet har en ny arbetsgrupp tillsatts som kommer fokusera på implementerandet av Agenda 2030 och EU:s statistikmyndighet Eurostat ansvarar för att ge ut årliga rapporter som visar i vilken utsträckning EU uppfyller målen i dagsläget.

Under 2017 tillsatte kommissionen en intressentplattform som består av experter från civilsamhället, näringslivet och icke-statliga organisationer. Syftet med plattformen är att stödja och ge råd åt kommissionen för hur arbetet med Agenda 2030 långsiktigt ska implementeras. Plattformen gav i mars ut ett icke-bindande reflektionsdokument på hur den kommande fleråriga budgetramen bör anpassas för att nå hållbarhetsmålen. Reflektionsdokumentet lyfte bl.a. fram att de nuvarande budgetprioriteringarna har ett för stort fokus på arbeten och tillväxt. Enligt plattformens medlemmar bör den nya budgeten i större utsträckning prioriteras till sociala utmaningar, utbildning, forskning och innovation för hållbara lösningar samt reflektera de klimat- och miljöåtaganden som EU gjort. Plattformen kommer också bidra till utformandet av kommissionens reflektionsdokument "Towards a sustainable Europe by 2030". Dokumentet som kommer ges ut under andra halvan av 2018 är icke-bindande men ändå av stor betydelse då det ska inkludera tidtabell, målsättningar och konkreta åtgärder för hur hållbarhetsmålen ska uppnås inom samtliga politikområden. EU:s arbete med hållbar utveckling är även av intresse för landskapsregeringen i och med det egna arbetet inom ramen för [Hållbarhetsagendan](#) för Åland. [Här](#) kan du läsa mera om kommissionens intressentplattform.

EU och de amerikanska stål- och aluminiumtullarna

I början av mars beslöt USA:s president Donald Trump att strafftullar på importerat stål och aluminium skulle införas. Tullarna ska enligt presidenten skydda amerikansk industri samt motverka landets stora handelsunderskott. Beslutet ledde till kraftiga reaktioner världen över och EU började genast planera på att införa tullar på amerikanska varor i gengäld. Motåtgärder skulle diskuteras under EU:s toppmöte den 22-23 mars men mitt under mötet meddelade Trump att EU undantas från tullarna fram till den 1 maj. Under denna tidsperiod ska kommissionen och USA försöka förhandla fram ett avtal som båda parterna kan acceptera. Beskedet om undantaget fick ett kyligt mottagande i Bryssel. Kommissionens ordförande, Jean-Claude Juncker, påpekade att det är orimligt att parterna skulle kunna nå ett avtal under en så kort tidsfrist och begärde att undantaget skulle göras permanent. Många EU-ledare var också skeptiska till att Trump använder den korta tidsfristen som ett hot för att få till ett avtal som enligt dem är oproportionellt fördelaktigt för USA. Förhandlingarna mellan parterna pågår ännu men kommissionen har utlovat att införa tullar på bl.a. motorcyklar och jeans om ett avtal inte kan nås. Det finns en oro för att ett så kallat handelskrig då skulle uppstå där USA och EU inför tullar på allt fler av varandras varor. Ett sådant handelskrig skulle enligt vissa beräkningar sakta ned EU:s tillväxt med 0.3% vilket skulle få stora effekter för europeiska företag, särskilt inom exportsektorn.

Aktuella frågor för landskapsregeringen

Landskapsregeringens EU-enhet bevakar lagstiftningsprocessen i Bryssel och tillsammans med förvaltningens avdelningar identifieras initiativ från kommissionen som är viktiga för Åland. Här under är en kort sammanfattning över några av de aktuella ärendena. Om du vill veta mer om något ärende är du alltid välkommen att kontakta oss.

Balans mellan arbete och privatliv

I april 2017 presenterade kommissionen ett förslag till direktiv om balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhörigvårdare. Förslaget var det första konkreta resultatet av den europeiska sociala pelaren som formellt antogs under hösten 2017. Direktivet som kompletterar tidigare lagstiftning på EU-nivå syftar främst till att utöka familjerelaterade ledigheter och rätten till flexibla arbetsförhållanden. Eftersom det handlar om ett direktiv behöver medlemsländerna inte sänka sina förmåner om de är högre än de miniminivåer som föreslås i direktivet.

Direktivet innehåller förslag om en pappaledighet i samband med barnets födelse på tio dagar, föräldraledighet för mamman respektive pappan på minst fyra månader tills barnet fyllt 12 år, ledighet för anhörigvårdare på fem dagar samt möjlighet till flexibla arbetstider för föräldrar och anhörigvårdare. För alla dessa ledigheter föreslås att ersättning betalas ut i nivå med den sjukpenning som erbjuds i respektive medlemsland. Genom dessa ändringar hoppas kommissionen kunna öka kvinnors deltagande på arbetsmarknaden och förmå män att ta ett större ansvar för vårdnaden av familjens barn. Frågan behandlas för fullt inom EU:s institutioner. Europaparlamentets utskott för sociala frågor har lagt fram ett utkast till yttrande där man i stort välkomnar förslaget men påpekar att direktivet i större utsträckning bör omfatta utbyggd dagvård och regelförenklningar för att minska administrativa bördor för små- och mikroföretag. På tjänstemannanivå i rådet har medlemsländerna däremot svårt att komma överens om icke-överförbar ledighet för föräldrar och ersättningsnivåer. [Här](#) kan du läsa mer om förslaget.

Orättvisa handelsförfaranden i livsmedelskedjan

Den 11 april presenterade kommissionen ett förslag till direktiv som ska komma åt orättvisa handelsförfaranden inom livsmedelskedjan. Direktivet syftar till att skydda jordbrukare samt små och medelstora företag från orättvisa handelsmetoder som kan användas av större aktörer. Förslaget är bl.a. resultatet av slutsatserna från en av kommissionen tillsatt expertgrupp som visat på att mervärdet inom livsmedelskedjan inte fördelas på ett rättvist sätt mellan de olika aktörerna. De föreslår åtgärder för att stärka jordbrukares samt små och medelstora företags position i livsmedelskedjan och minska deras ansvar för risker som de inte själva råder över.

Konkret innehåller förslaget åtgärder som avbeställningar i sista minuten, sena betalningar för färskvaror och krav på att leverantören ska betala för svinn. Ensidiga ändringar av avtal ska också förbjudas då köparen ofta kan ha en betydligt starkare förhandlingspositionerna än leverantören och därmed ändra avtal godtyckligt. Varje medlemsland ska också utse en myndighet som ska bevaka att de nya reglerna följs. Myndigheten ska ta emot klagomål om eventuella överträdelser och de klagande ska ges anonymitet för att undvika påföljder från deras handelspartner. Förslaget ska nu behandlas av europaparlamentet och rådet. [Här](#) kan du läsa mera om direktivet.

Praktikant i Bryssel

Hej!

Mitt namn är Leo Jansson och det är jag som praktiserar hos landskapsregeringens specialrådgivare i Bryssel denna vår. Jag är född och uppvuxen i Finström men har under de senaste 2,5 åren studerat på Europaprogrammet vid Göteborgs Universitet.

Eftersom jag påbörjade min praktik den 4 februari har jag nu samlat på mig en del erfarenhet vilket gett en inblick i EU:s processer och hur Åland verkar inom dessa. Hittills har jag arbetat med frågor som gäller dricksvatten, avfall från fartyg, samordning av sociala system och framtiden för den gemensamma jordbrukspolitiken. Variationen bland ämnena är därmed stor men det är också det som gör det extra intressant! Även om jag nu praktiserat i över två månader så kan jag konstatera att det fortfarande finns mycket kvar att lära och jag är övertygad om att min praktikperiod kommer vara mycket spännande under de resterande två månaderna. Under praktiken är jag också ansvarig för nyhetsbrevet samt EU-enhetens Facebook-sida "[Åland i EU](#)".

Jag kan även konstatera att Bryssel överträffat mina förväntningar, staden är riktigt trevlig och kryllar av andra kunniga praktikanter från Europas alla hörn. Det geografiska läget är också en stor fördel då man enkelt kan ta sig till närliggande städer såsom Antwerpen, Brygge eller Amsterdam för en dagsutflykt!

På agendan

Sedan den 16 april är Julia Lindholm, landskapsregeringens specialrådgivare i Bryssel, föräldraledig. Hon ersätts under ledigheten av Andrea Etzell som påbörjat sitt vikariat i maj.

16-19 april höll europaparlamentet plenumsammanträde i Strasbourg. På agendan stod bl.a. förpackningsavfall, årliga minskningar av växthusgasutsläpp för att uppfylla åtagandena i Parisavtalet och ett ramavtal mellan EU och Australien.

24-25 april håller EU och FN en gemensam konferens om hur Syrien och den närliggande regionen kan stödjas, syftet med konferensen är att uppbåda humanitärt stöd för regionen. Under förra årets konferens förband sig EU och andra internationella aktörer att donera nio miljarder euro till regionen fram till 2020.

27 april träffas Eurogruppen, där euro-ländernas finansministrar ingår.

2 maj kommer kommissionen presentera sitt förslag för den kommande fleråriga budgetramen som kommer träda i kraft efter 2020. Förslaget som är en av de största händelserna under våren kommer ge en indikation på om, och i så fall hur kommissionen planerar att fylla det budgetgap som uppkommer efter Brexit.

14 maj sammanträder allmänna rådet.

14-15 kommer vicelantråd Camilla Gunell till Bryssel för att bl.a. hålla ett anförande under konferensen "Sustainability in Europe". Kansliminister Nina Fellman kommer också med till Bryssel och ministrarna kommer ha ett antal möten med tjänstemän från kommissionen och ledamöter av europaparlamentet.

17 maj hålls ett toppmöte för EU och västra Balkan i Sofia, Bulgarien. Toppmötet ska bekräfta EU:s återupptagna engagemang i regionen samt bidra till att utveckla ett närmare sammarbete inom bl.a. säkerhet och migration. Under mötet delar stats- och regeringschefer från EU:s medlemsländer samt ledarna från Albanien, Bosnien-Hercegovina, Serbien, Makedonien, Montenegro och Kosovo.

22-23 maj sammanträder rådets konstellation för utbildning, ungdomsfrågor, kultur och idrott.

28-31 maj håller europaparlamentet ännu en gång plenumsammanträde i Strasbourg.

Innan Andrea Etzell påbörjar sitt vikariat i maj återfinns högskolepraktikant Leo Jansson på landskapsregeringens Brysselkontor.